

Abenduaren lehenengoa da etzi, hiesaren aurkako nazioarteko eguna. Urtero legez, azken mende honetan izan den gaitz gaitzo eta suntsitzailenaren aurkako borrokak indar berezia hartuko du egun horretan. Aurten, baina, aldarrikapen bat entzunaraziko dute talde herritarrek besteak baino ozenago: osasun agintariak osatu asmo duten gibdunen erregistroaren aurkako aldarrikapena.

Jone Larrañaga

GIBdunen erregistroa ezbaian

Azken hilabete hauetan osasun agintariak eta hiesaren aurkako borrokan ari diren gobernu kanpoko erakundeak aurrez aurre jarriak daude. Espainian aurki osatzen hasiko diren gibdunen zerrenda dela eta. Osasun agintarientzat, gaitzari behar bezala aurre egiteko behar-beharrezkoa da GIB birusa hartua duten gizon-emakumeak identifikatu eta erregistratzea. Birusarekin bizi direnentzat eta haiekin elkarlanean aritzen diren elkarreentzat, aldiz, erregistro hori osatzea intimitate eta anonimitasun eskubidearen aurkakoa da guztiz.

GIB infekzioaren zaintza sistema izenekoa ezartzea joan den urrian erabaki zuten Espainiako eta autonomia erkidegoetako hiesaren aurkako osasun agintariak. Proiektua landuta eta onartua dago jada, eta datorren urtean bertan —hilabete barru, beraz— hasi asmo dute osatzen. (Frantzian ere gibdunen erregistroa osatzeko asmotan dira osasun agintariak, baina oraindik ez dute egitasmorik landu).

Osasun agintariak argudiatzen dutenez, orain arte zehaztasun ezagutzen zituzten hiesaren garatu zuten kasuak eta haien nondik norakoak. Triterapia edota terapia konbinatuak izan dituzten emaitza biziki onak, hala ere, izugarri atzeratu du birusa hartzen denetik gaitza garatzen hasten den arteko tarte —lehen hamar urte ingurukoa izan ohi zen— eta asko jaitsi

Hiesaren aurkako borrokan ikur bihurtu diren lazo gorriak jarriko dituzte etzi asko eta askok.

XOUSE SIMAL

dira hies kasuak. Hala, bada, izurriteari aurre egin ahal izateko informazio erabilgarriak gabe geratu direla diote agintariak, eta beraz, behar-beharrezkoa dela hiesdunen kasuen berri ezetik gibdunei buruzko informazio zehatza ere izatea.

Osasun agintarien arabera, informazio hori eskueran izanda, infekzioaren zaintza gertutik egingo da eta politika eraginkorrak diseinatuko dira harta-

ra; horrezaz gainera, gaitzaren aurkako lana hobeto koordinatu ahal izango da, eta, gibdunen ezaugarrien berri zehatz-zehatzak izanda, prebentzio eta sentibilizazio kanpaina zuzenagoak egin ahal izango dira.

Identifikazioa nola egin baina?

Helburu horiek lortu ahal izateko osatu den proiektuak gibdunak identifikatzea eta haiei buruzko datu pertsonal zenbait biltzea

aurreikusten du. Eta, hain zuzen ere, horrexek sortu du zalaparta eta ezbaierik gehien.

Hasiera batean, osasun agintariak birusa hartua duten pertsonak izen-abizenekz identifikatzea proposatu zuten. Asmo hori, baina, baztertu egin behar izan zuten, hiesaren aurkako erakundeek gogor salatu baitzuten horrek zuzenean egiten ziela eraso euren eskubide oinarizkoei.

Izen-abizenekz zerrenda osa-

tu beharrean, azkenean, kodeen sistema erabiltzea egingo da erregistroa. Kasu bakoitzari hamar zenbakiko kode bat ezarriko zaio, non, besteak beste, gibdunaren inisialak, sexua eta jaioteguna agertuko diren. Kode horren ondoan, baina, gibdunari buruzko datu pertsonalak bilduko dira. Beste batzuen artean, birusa nola hartu zuen eta zein sexu harreman dituen biltzea da asmoa.

GIBaren zaintza sistema

iritzia

Daniel Zulaika

EAEko Hiesaren Aurkako Planeko zuzendaria

alde

MEDIKAMENTU KOKTELA izenez ezagun egin diren tratamenduen emaitza biziki onak direla eta, atzemandako hies kasuen kopuruak izugarri jaitsi dira. Berri bikain horrek eragin du, ordea, izurritearen bilakara ikusteko genuen indikatzaile bakkarra galtzea.

Zenbat pertsona kutsatzen diren eta zergatik kutsatzen diren jakin ezean, ezin dugu aurrera eraman prebentzio ekimen eraginkorrik. Hiesaren birusa xiringa edota sexu harremanen bitartez zabaltzen ari ote den ez baldin badakigu, edota zenbat haur seropositibo jaiotzen den ez baldin badakigu, nekez hartuko ditugu neurriak birusari aurre egiteko.

Honen aurrean, Europako osasun agintariak proposatu dute GIB birusari buruzko zaintza sistema bat jartzea indarrean, funtsean, kutsatzen diren pertsonen eta kutsadura horren zergatikoa berri izan dadin.

Zaintza sistema hori hiru modutan eraman liteke aurrera: a) izen-abizenak bilduta; b) kodeen bidez; edota c) modu erabat anonimoan (zenbat pertsona kutsatzen diren soilik jakin, izenik jakin gabe).

Teknikoki sistema onena nominala da —pertsona seropositiboaren izen-abizenak eta haien arrisku praktikak biltzea—. Baina hiesaren alorrean lan egiten duten gobernu kanpoko erakundeek seropositiboek buruzko zerrenda bat osatzea sortzen dien kezka agertu dute. Kezka hori ulertuta, Euskadiko Hiesaren Aurkako Planak beste erkidegoei proposatu zien ez zezatela erabili sistema hori.

Bigarren sistemak, anonimoak, —emaitza positiboak duten analisiak bakarrik jasotzea— ez du ezertarako balio, ez baitu informazio zuzena eta egiazkoa ematen. Haurrena da adibide bat. Ume bat antigorputzak dituela jaiotzen denean, bi hilabete behin

egiten zaizkio analisiak hamabost urte betetzen dituen artean. Haur bakoitzak, tarte horretan, zazpi alditan izango ditu emaitza positiboko analisiak. Ez badugu modurik zehazteko zazpi analisi horiek pertsona bakarra dagozkio, zaintza sistemak adieraziko digu benetan daudenak baino zazpi aldiz haur seropositibo gehiago dagoela. Gauza bera gertatuko litzateke, zenbaitek egin ohi duen bezala, bi edo hiru hilabete behin analisiak egiten dituzten pertsonen kasuan ere.

Sistemarik orekatuena eta bideragarriena, beraz, kodeena dela dirudi. Bi abizenen eta izenaren inisialak eta jaioteguna biltzen dira. Ez da izen osoa jasotzen, ezta bizilekua ere. Sistema hau ez da nominala bezain zehatza, baina errore marjina jasagarria da.

EAEtik azken sistema honen alde egiten dugu pentsatzen dugulako, alde batetik, pertsona seropositiboan

nortasuna modu balekoan babesten duela, eta bestetik, informazio fidagarria eskaintzen duelako.

Badira kolektiboak edozelako informazio sistemak baztertzeko dituztenak. Hori esan nahi diet osasun administratibotik ez litekeela ardura hau albo batera utzi. GIB/hiesaren garapenari buruzko informazio zehatzik ez edukitzeak eragotzi egingo du prebentzio neurri eraginkorren hartzea, eta horrek eragin larriak izango lituzke pertsona askorengan.

Azkenik, azpimarratu nahi dut Hiesari buruzko Erregistroa zabalduz geroztik igaro diren hamalau urteotan —Estatuan 60.000 izen eta abizen jasotzen dira eta Euskadin 4.000— inoiz ez dela konfidentzialtasuna hautsi, eta erregistro autonomiko edo estatutetarik ez dela izenen filtraziorik bat ere egin. Hori, sistema hauen funtzionamenduei buruzko berme benetakoa da; ez da teoria hutsa.